

RISE AB:s synpunkter på betänkandet ”En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan” (SOU 2019:6)

RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE) har givits möjlighet att inkomma med synpunkter på betänkandet ”En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan” (SOU 2019:6). Nedan anges RISE synpunkter på betänkandet.

Sammanfattning av synpunkter

- RISE anser inte att samverkan med det omgivande samhället, i enlighet med direktiven, behandlats i tillräcklig utsträckning
- RISE anser att en ökning av medel till forskningsfinansiärer stimulerar insatser att nyttiggöra forskningsresultat, bl a av forskningsinstituten
- RISE ser en stärkt samverkan mellan institut och lärosäten som ett medel att stärka deras roll i innovationssystemet och samverkan med det omgivande samhället

Inledning

RISE är Sveriges största och dessutom ett av Europas största forskningsinstitut med ca 2700 forskare. Hos RISE finns varje år ca 150 doktorander som är anställda på RISE men som bedriver forskarstudier vid ett lärosäte. Av RISE forskare är 88 adjungerade professorer/docenter och ca 30 % disputerade. RISE omsatte 2018 ca 3,1 miljard kronor varav drygt hälften kom från näringslivet och, vid sidan av en basfinansiering på 20 %, kom resterande medel från offentliga finansiärer, nationellt och inom EU.

RISE har tecknat olika former av samarbetsavtal med flera lärosäten, bl a för att kunna genomföra gemensamma projekt, dela utrustning samt möjliggöra personalutbyte. Det är RISE ambition att teckna flera avtal för att möjliggöra ett närmare samarbete och bidra till att den kunskap som genereras vid lärosätena kommer samhället till del.

RISE synpunkter på promemorian

Lärosätena och det omgivande samhället inte i fokus

En bakgrund till utredningen är att modellen för styrning inklusive resurstilldelningen har verkat i ca 25 år. Som ett skäl för regeringen att nu göra en översyn av styrnings- och fördelningsmodellen är att ”kraven på universitet och högskolor från det omgivande samhället har förändrats och lärosätena förväntas idag spela en allt mer aktiv roll för att hitta lösningar på olika samhällsutmaningar”. RISE uppfattar inte att utredningen i tillräcklig utsträckning har svarat upp mot utredningens direktiv avseende åtgärder som skulle gynna en samverkan,

RISE Research Institutes of Sweden AB

exempelvis en ökad mobiliteten hos lärosätena, såväl mellan dem men också till det omgivande samhällets aktörer näringsliv och offentliga aktörer, bl a forskningsinstitutet. Lärosätena är en viktig rekryteringsbas för forskningsinstitutet men enligt vår uppfattning finns utrymme för ett större utbyte vilket skulle gynna mobiliteten.

Konkurrensutsatta anslag ökar möjlighet att möta samhällsutmaningarna

En ökning av de medel som fördelas av forskningsfinansiärerna, skulle medföra att de möjligheter som innovationssystemet bjuder när det gäller att möta samhällsutmaningar stärks. Aktörer som bidrar till att möta samhällsutmaningar skulle ges minskade resurser och inte kunna bidra till att lärosätenas forskningsresultat kommer till nytta. Institutet är en sådan aktör. För att bidra till att möta samhällsutmaningar utvecklar nu RISE samarbete med flera lärosäten för att bättre kunna spela den rollen.

Innovation och lärosätena

Ur RISE perspektiv skulle en närmare samverkan mellan institut och lärosäte kunna underlätta för lärosätena att bli en starkare aktör i innovationssystemet. RISE har, vid sina kontakter med lärosätena märkt ett ökande intresse från dessa till samverkan med RISE för att kunna bli en mer aktiv part i innovationssamarbeten. Exempelvis gäller detta för delar av EU:s forskningsprogram Horizon 2020 men också i kompetenscentrumansökningar till Vinnova. Lärosätena har också noterat att forskningsinstitutens impact vid publikationer är högre än deras egen impact vilket också ökar intresset för samverkan.

För att åstadkomma en ökad samverkan mellan RISE och lärosäten skulle resurser behöva tillgängliggöras. Svenskt Näringsliv har föreslagit att en Innovationspremie skall införas för att stimulera en ökad samverkan mellan lärosätena och det omgivande samhället. RISE ställer sig positiv till tanken bakom ett sådant förslag för att underlätta samverkan med lärosätena. Ett liknande incitament praktiseras av Stiftelsen för Strategisk Forskning där 3% av forskningsfinansieringen ska användas till insatser för nyttiggörande av forskningsresultat.

För RISE, Research Institutes of Sweden,

Pia Sandvik

VD